

ВИХОВНИЙ ЗМІСТ ОПОВІДАнь ДЛЯ ДІТЕЙ О. КИРИЛА СЕЛЕЦЬКОГО

Надія ДУДНИК,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри загальної педагогіки та
дошкільної освіти Дрогобицького
державного педагогічного
університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Україна)

Nadiya DUDNYK,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the General
Pedagogy and Preschool Education
Department, Drohobych Ivan Franko
State Pedagogical University
(Drohobych, Ukraine)

<https://orcid.org/0000-0002-7879-8206>
nadijadudnyk@gmail.com

Олександра СВІОНТИК,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри
загальної педагогіки та дошкільної
освіти Дрогобицького державного
педагогічного університету імені
Івана Франка
(Дрогобич, Україна)

Oleksandra SVIONTYK,
Candidate of Pedagogical Sciences,
senior lecture of the General
Pedagogy and Preschool Education
Department, Drohobych Ivan Franko
State Pedagogical University
(Drohobych, Ukraine)

<https://orcid.org/0000-0002-0945-3538>
lesyadudnyk@gmail.com

У статті ми звернулися до аналізу змісту оповідань християнської тематики. Твори написані для дітей в кінці ХІХ ст. отцем Кирилом Селецьким. Це маловідомий широкій громадськості діяч, який потребує відновлення свого доброго імені в історії, як один із піонерів у створенні згромаджень сестер-служебниць, громадський діяч, а також як дитячий письменник. Перу о. К. Селецького належать твори про відомих мореплавців, відкривачів нових земель, оповідки про моральні чесноти, які людина виховує у своєму світобаченні з дитячих років. Стаття презентує огляд змісту та виховного спрямування збірки оповідань К. Селецького «Божі заповіді в оповідках». Оригінальність сюжету, глибока християнська мораль, звернення до кращих душевних мотивів діяльності, небайдужість до ближнього, вміння запропонувати допомогу стражденному – ось тематика оповідань для дітей, яку автор вкладає у збірці. Структурована книжечка за порядком християнських заповідей, як пояснення прикладів шляхетної поведінки людини, котра осмислює їх зміст. Автор статті підкреслює важливість презентації

оповідань сучасним дітям в умовах інтенсивного технічного прогресу, перевантаження інформацією з Інтернет-мереж. Незаперечною є актуальність своєчасного звернення до дитячої книжечки, в якій описано кращі мотиви поведінки людини для роздумів про християнські чесноти. Для підсилення виховного впливу збірка оповідань проілюстрована, тому з вихованцями цікаво її розглядати, обговорювати малюнки, надихатися для створення власних сюжетів. Підкреслено важливість ознайомлення зі збіркою педагогам, вихователям, батькам, громадськості з метою популяризації вітчизняної літератури, де винесено для роздумів важливі філософські питання буття людини, її вчинків, розуміння змісту моральних цінностей. Для педагогів надано рекомендації щодо систематичності використання збірки оповідань о. К. Селецького у вихованому процесі.

Ключові слова: проблеми виховання, духовні цінності, моральність, християнське виховання, оповідання.

THE EDUCATIONAL CONTENT OF FR. KYRYLO SELETSKYI'S SHORT STORIES FOR CHILDREN

The content of the short stories on Christian themes has been analysed in the article. The works were written for children in the late nineteenth century by Father Kyrylo Seletskyi. He is a little-known figure for the general public who needs to restore his good name in history, as one of the pioneers in establishing congregations of sisters-servants, a public figure as well as a children's writer. Fr. Kyrylo Seletskyi is the author of works about famous sailors, discoverers of new lands, stories about moral virtues that people cultivate in their worldview since childhood. The article presents an overview of the content and educational trends of Fr. Kyrylo Seletskyi's collection of short stories "The commandments of God in short stories". The originality of the plot, deep Christian morality, appeal to the best spiritual motives of activity, not indifference to one's neighbour, the ability to offer one's help to those who suffer – these are the themes of the children's stories, which the author puts in the collection. It is a structured booklet in the order of Christian commandments, as an explanation of the examples of noble behaviour of a person who understands their content. The author of the article emphasizes the importance of presenting these stories to modern children in the conditions of intensive technical progress, overloading with information from the Internet. The relevance of a timely appeal to the children's book, which describes the best motives for human behaviour to reflect on Christian virtues, is undeniable. To enhance the educational impact, the collection of the short stories is illustrated, so it is interesting to discuss it with pupils, discuss pictures, and get inspired to create their own stories. The importance of acquainting teachers, educators, parents, and the public with the collection has been emphasized in order to popularize national literature, where important philosophical issues of human existence, their actions, understanding the content of moral values are brought up for

reflection. Recommendations on the systematic use of Fr. Kyrylo Seletskyi's collection of short stories in the educational process are given to teachers.

Key words: *problems of education, spiritual values, morality, Christian education, short stories.*

Постановка проблеми. Основне завдання педагогіки в передачі знань людства наступним поколінням про важливі відкриття та досягнення у світі природи, техніки, про сутність моральності, способи комунікації тощо. Приймаючи виклики сьогодення щодо урівноваження матеріальних та моральних цінностей у суспільних взаєминах, важливою метою виховання є вироблення філософії власного буття, де шляхетність, віра у високу місію духовного начала людини матиме предметне і соціальне застосування, а роздуми про вчинки – аналітичний особистісний характер. Проблемами виховання, духовного розвитку, толерантністю міжособистісних взаємин займаються як педагоги, батьки, так і духовні наставники.

У процесі вироблення стратегії формування моделі поведінки гармонійної особистості важливе місце займає художня література, яка стає засобом інтелектуального і духовного розвитку, впливає на самостійне мислення, надає зразки для здійснення шляхетних вчинків, стає підставою для осмислення власного сенсу буття серед людей та природи. Така важлива виховна місія літератури спонукає педагогів та письменників створювати твори для дітей, піднімати питання добра і зла, давати слушні поради у процесі налагодження соціальних взаємин, визначати цінності буття. Такі художні твори у доступний спосіб презентують проблеми людських взаємин, а їх вирішення підносить душу дитини до моральної досконалості, окриляє для здійснення добрих вчинків.

Незаслужено забутим є літературний доробок духовного наставника, сподвижника монашого чину, першого засновника дитячих дошкільних закладів Галичини у ХІХ ст., отця Кирила Селецького (1874–1918). Його твори адресовані дітям і у часи відсутності дитячої літератури слугували добрим засобом у формуванні моральності вихованців. Вони актуальні і для сучасних дітей, бо мають особливий глибокий зміст, а в основі сюжету використані біблійні історії. Незаперечно цікавою для батьків, педагогів, наставників дітей залишається тема передачі знань духовної сфери, коли діяльність людини сповнена милосердя, поваги, бажання відстоювати добро. Вважаємо доречним дістати з небуття як літературний скарб минулого твори для дітей отця К. Селецького і презентувати їх сучасним вихователям для практичного використання у бесідах на моральні теми.

Аналіз досліджень. У педагогіці пошук способів передачі духовних цінностей дітям з дошкільного віку займає важливе місце у теорії та практиці виховання, а різноманітність змісту створює ситуацію несподіванки, що сприяє активності мислення дитини. Процес набуття компетентностей є різновекторний, що надає перспективу для морального розвитку, духовного зростання, нагромадження досвіду міжособистісної взаємодії.

Залежно від історичної епохи, вимоги суспільства у домінуванні ціннісних орієнтирів змінюються, а зміст цінностей набуває діяльного характеру, що визначає перспективність вироблення виховної стратегії педагогами та батьками. Нетлінними залишаються моральні цінності. Вони становлять основу у виробленні філософії людського буття, а педагоги та батьки намагаються передати дітям сутність змісту людських взаємин, у яких закладене високе духовне начало. Науковці, педагоги-практики, громадські діячі, письменники, теологи займають вивченням питань розвитку дитини, починаючи з дошкільного віку: Є. Маланюк, Є. Сверстюк, Б. Ступарик, М. Фляк, М. Семчишин, П. Кононенко та ін. Їхні праці присвячені вивченню способів гуманного впливу на освітній процес, змісту виховання, виокремленню важливих питань у формуванні духовних цінностей людини з дитячого віку, які стануть основою світогляду людини – будівника громадянського, демократичного суспільства.

Мета статті. Аналіз змісту оповідань для дітей К. Селецького з подальшим практичним використанням у виховному процесі.

Виклад основного матеріалу. Нещодавно громадськість відзначала столітній ювілей з дня смерті засновника перших дитячих освітніх закладів на Галичині, просвітителя, громадського діяча, сподвижника руху сестер-служебниць кінця XIX ст., отця-прелата Кирила Селецького.

Життя і діяльність відомого у XIX ст. духовного діяча заслуговує на увагу сучасників своїм громадянським подвигом, великою самопожертвою у суспільних діяннях та ініціативою у створенні спеціальних організацій, спільнот, які займаються проблемами виховання. В історії розвитку української культури була велика плеяда відомих культурних діячів: Г. Сковорода, У. Ушинський, Т. Шевченко, М. Костомаров, П. Куліш, Леся Українка, М. Грушевський, І. Франко, А. Шептицький, Й. Сліпий, К. Селецький та ін. Вони, кожен у свій час і спосіб, творили п'ємонт української духовності, збагачуючи літературу, науку, суспільство новими громадськими організаціями, піднімаючи питання духовності до рівня державного значення. К. Селецький, будучи парохом,

здобув церковну освіту, здійснив великий вчинок у створенні згромаджень сестер-служебниць, заснував будинки, в яких монахині займалися опікою знедолених дітей, виховували дітей дошкільного віку за певною системою та моральними цінностями. Такі новації та прогресивні діяння заслуговують більш активних досліджень та популяризації К. Селецького як провідного діяча культури свого часу.

Славний українець володів письменницьким хистом, який був помножений на далекоглядність у необхідності звернення до проблем виховання дітей з раннього віку. К. Селецький створив низку творів для дітей та молоді, де питання милосердя, поваги до людини, розуміння важливості жертвних вчинків, дружби та порядності були подані у формі оповідок, прикладів невеликих історій з життя людини, коли вибір на користь добра є важливим у формуванні філософії буття.

Сучасний світ ставить перед ними багато викликів щодо збереження духовної спадщини, розуміння місця української культури, духовного сенсу традицій, плекання кращих проявів людини у світі природи, людських взаємин, щоб зберегти людську гідність, власну культурну ідентичність. Отець К. Селецький був засновником і провідником згромадження сестер-служебниць, які є одними із перших виховательок, що плекають духовні чесноти уже впродовж багатьох років і займаються вихованням дітей з раннього віку. Зважаючи на повчання о. Кирила та вироблені у його послідовниць сестер-служебниць моральні правила для виховання дітей, хочемо зупинитися на змісті творів, які створені автором на основі Біблії. Сестрами-служебницями стають особи, які присвятили себе служінню Богу і впродовж життя несуть високий приклад духовного смирення, зберігаючи християнські традиції, культурну спадщину свого народу.

Отець К. Селецький мав особливе розуміння й сильне бажання зарадити потребі опіки над родинами, а зокрема над дітьми по селах. Про це свідчать не тільки його духовні справи у створенні чернечих згромаджень, засновані християнські дитячі заклади, а й літературний доробок, який сьогодні стає цікавим для педагогів та виховників. Цілу низку творів для дітей було створено відомими українськими письменниками та отцями наприкінці ХІХ ст., адже книга служила основним засобом просвіти. А майбутнє країни, нації завжди потребує копіткої праці талановитих митців. На Галичині працювали плеяда відомих просвітителів, меценатів, які допомагали у видавництві дитячих книг, часописів, а авторами дитячих творів були І. Франко, Олена Пчілка, Леся Українка, Р. Завадович, Б. Лепкий, Ю. Шкрумеляк, А. Лотоцький та ін. Тематиці творів того часу був притаманний національний колорит,

вивищування моральних чеснот, плекання духовності з раннього віку, що визначало зміст діяльності людини з пошаною до Бога, формувало основи гуманного світогляду у життєдіяльності. Проте приход радянського режиму нівелював великий пласт культурного доробку українців, їхні імена та просвітницька діяльність були викреслені з історії, заборонені для вивчення, а твори для дітей з духовним та національним змістом вилучені з літературних хрестоматій. Сучасному українцю важливо заповнити історичні прогалини, відновити справедливість у національній культурі, освіті, науці.

Проблема моральної глухоти є нерозв'язаною і сьогодні, адже швидкі темпи технічного прогресу, виховання людини-індивідуаліста, прагнення швидко і без зусиль отримати від життя всі бажані радості, телевізійна пропаганда щодо важливості матеріальних благ у житті нівелюють значимість духовності, моральних цінностей. Як зразки для наслідування, дітям подаються герої, які володіють дорогими машинами, їздять на гарні курорти, живуть у достатку та фешенебельних будинках. Ідеальна зовнішність, суперсила, швидкий комерційний розум – ідеал для дітей. Їхніми прагненнями є перемога за будь-яку ціну, досягнення результату та успіху не мають на меті перегляду моральної сторони діянь, не описують долі переможеного, його відчуттів, розпачу, шляхів довгої дороги відновлення духовної рівноваги. У такий спосіб зміст виховання зводиться до зовнішньої поведінкової презентації, що спотворює основний сенс життя людини на землі у піднесенні людського буття до цінностей духовних, розуміння національної ідентичності, осмислення народної мудрості, плекання традицій та звичаїв свого народу. Такі проблеми розглядає у своїх творах о. К. Селецький. Вони повинні стати відомими більш широкому колу педагогів та вихователів задля залучення до освітнього процесу, щоб зберегти високу місію духовного виховання сучасних дітей, допомогти кожній особистості урівноважити матеріальні та високі потреби гармонійного розвитку.

Отець К. Селецький маловідомий сучасним освітянам та громадськості, хоча наприкінці XIX ст. відіграв значну роль в історії розвитку української Церкви, змісту та способів організації освітнього процесу у Галичині. «Це був духовний велетень, святець, що безмежно любив свій український народ, зокрема галицьке селянство, якому він до кінця присвятив самого себе, свій великий талант, усю свою любов, усі духовні і фізичні сили» [2, с. 12].

Ознайомившись зі збіркою повчальних оповідань «Божі заповіді в оповідках», яка написана для виховання дітей на засадах християн-

ської тематики, доречно виокремити глибокий зміст та оригінальність презентації моральних цінностей через невеликі життєві історії і приклади вчинків героїв. В основу покладені ази віри – Божі заповіді – «незмінний дороговказ та міцну опору щасливого життя людини, дорогу правди та передчуття неба вже тут, на землі» [2, с. 89], проте інтерпретуються вони через життєві історії, бувальщини. У тексті містяться поchwання, настанови для читача. Так, оповідання «Жарт школяра» розповідає історію про хлопчину, який мав веселу вдачу і хотів піджартувати над бідняком, заховавши його речі, доки чоловік працював в полі. Хлопчина розповів про свій задум учителеві, який виявився мудрим та шляхетним і дав таку пораду: «Пожартуй собі з того бідолахи так, щоб і тобі, і йому була велика радість. Поклади до одного, і до другого черевика по одній короні». Хлопчина був із заможної сім'ї і погодився залюбки. Бідний чоловік прийняв такий жарт як чудо: «Боже, який ти добрий та ласкавий. Безрадий залишив я хату, голодних дітей та хвору матір. А ти не забув про мене. Честь, слава, благодарення тобі!» [6, с. 8]. Хлопчина, коли почув слова бідняка, розчулився, адже така незначна допомога може іншій людині стати великою поміччю, і через його діяння Господь допоміг біднякові, а хлопчик зумів пізнати кращі сторони своєї душі. Схожа тема і твору «Вкрадена сорочка», де отець Климентій, будучи милосердним і глибоко віруючим, зняв із себе сорочку і віддав біднякові, якому було дуже суцужно у житті. Він навіть не хотів розголосу і тому не сказав домашнім про пригоду, але наступного дня подія відкрилася, бо не могли дорахуватися одягу і звинуватили прислугу в крадіжці. «Йому (о. Климентію – Н. Д., О. С.) стало соромно, що мусив признати перед людьми, що вчинив добре діло, а він хотів, щоб це залишилося між ним та Богом» [6, с. 12].

У сучасній теорії виховання маємо багаторічні залишки радянської педагогіки і одна з таких засад, яка суперечить християнській моралі, – це вихваляння, бажання бути кращим, вищим, отримати визнання, нагороду. Така змагальність дуже шкодить вихованню дитини, адже, плекаючи спортивну злість (перемога за будь-яку ціну), робить вчинки людини показовими, не враховує почуттів переможеного, вивищує людину як всемогутню, що суперечить християнським цінностям.

Цікавим є оповідання «У чому полягає справжнє щастя», яке презентує суперечку молодих людей: що приносить щастя – краса, гроші, мудрість? На що старий набожний чоловік, який слухав розмову, відповів: «Скільки ж то по світу людей, які мають і красу, і багатство, і розум та достоїнства, а є нещасними тільки через те, що не шанують Божих заповідей» [6, с. 16]. Адже життя у мирі, вірі і добрих справах в ім'я Го-

сподне є найбільше щастя людини на землі. Розгортає думку про необхідність, крім віри, чинити добрі справи автор і у творах «Лаврентій Кельнер», «Кожух», «Як лікар навчив слугу ходити на службу Божу». Так, повчальним є оповідання «Кожух», де небагатий чоловік віддав ще біднішому жебракові у холодний вечір свого останнього кожуха. Прийшовши додому, вислухав від жінки дорікань, проте розповів, що так вчинив, бо на його життєвому шляху трапилася людина нужденніша за нього і його християнська віра допомогла прийняти правильне рішення. Проте історія мала гарний фінал, бо тим нужденним чоловіком переодягнувся боярин, який згодом винагородив шляхетного чоловіка, ще й допоміг здобути освіту його синові. Мораль оповідання криється у заповіді: «Не взивай намарно імені Господа, Бога твого», бо, крім віри, потрібні і добрі вчинки, які доля часто дає шанс чинити, але все залежить від людини, наскільки вона може втілити величну віру в Господа. Бо «Достоїнство людини – в її душі, у чесній благородній поведінці, а не в одязі, хоча б, навіть, і золотій» [6, с. 30]. Оповідання «Як лікар навчив слугу ходити на службу Божу» стосується заповіді: пам'ятай день святий святкувати. Пригода трапилася з лікарем, який з вини одного молодого чоловіка потрапив в аварію і сам побився, і коней понищив. Заплатити винуватцю було нічим, проте лікар знав про його ваду – мало ходить до церкви. «За завдану мені шкоду, ти впродовж усього року в неділю та свята будеш з'являтися в церкві на службі Божій та у своїх молитвах не забудеш про мене» [6, с. 40]. Такий великодушний вчинок лікаря є прикладом для читача, бо, виявивши милість, лікар ще й повернув на християнську дорогу слугу. «Щоб, закінчуючи життя, ти не натрапив на ще більше нещастя з твоєю душею, подібно як це сталося із моїм возом» [6, с. 40].

Цілою темою у збірці оповідань є пошана до батьків (шануй батька твого і матір твою). В оповіданні «Про повагу до батька» піднято проблему поваги до батьків, де старий чоловік живе і мучиться, бо його син не виявляє до нього шани, уваги. Проте батько не нарікає, бо розуміє, що це покута за його недогляд за власним батьком. Приклади черствості, неувважності до ближнього, безсердечності щоразу трапляються і нам, тому тема пошани до батьків має бути однією з головних у вихованні дітей. А сучасні прототипи щасливого життя мають зворотний приклад: бажання якомога більше відгородитися від порад та настанов батьків, створити самостійний простір існування. Погоджуємося з автором оповідань, що прийняття батьків та й просто старших людей, які небайдужі до нашого життя, як дарунок, бо їхні зауваження часто є доречними у процесі вдосконалення поведінки, а діти повин-

ні виявляти повагу не тільки у побутових стосунках, а й у розумінні важливості співіснування різних за віком поколінь упродовж певного періоду життя, щоб бути спільними у думках і справах, у молитвах і бажаннях творити добро.

Доброчесною і важливою для сучасного читача видається також розповідь про молодого чоловіка, який не скористався мудрою порадою апостола, а почав «вести блудне життя, а в кінці поєднався з громадою розбійників та став їхнім ватажком». Через деякий час апостол проходив тим краєм і запитав єпископа, якому порекомендував молодого чоловіка в опіку, яка доля юнака. «Він помер для Бога», – відповів єпископ. Апостол, не будучи байдужим, просльозився і ризикнув розшукати новоявленого розбійника. Побачивши апостола, юнак, ніби опам'ятався, відвів погляд і почав тікати. «Стій! Не бійся! Ти ще не помер, ще є надія. Адже я мушу оправдатися за тебе перед Спасителем, я радо піду за тебе на смерть, так як і Христос пішов за нас усіх» [6, с. 54]. Такі слова опам'ятали юнака і він «розкався, як колись перед Ісусом апостол Петро».

Поняття правдивості, чесності, працьовитості обговорюються у наступних оповіданнях, які стосуються людських чеснот і відображені у заповідях Божих: не вбивай, не чини перелюбу, не кради, не свідчи неправдиво проти ближнього твого, не пожадай жінки твого ближнього. Адже від тих справ, які людина чинить, які думки нею керують, як їй потім жити зі свої сумлінням залежить щастя людини на землі, як можливість бути з Богом упродовж земного буття.

Висновки. Такі оповідки є легкими для опрацювання з дітьми, коли основи моралі набувають предметної форми, знаходять відгук у серці, несуть добрі вчинки для інших. Сюжети оповідань взяті з життя людей, що робить їх правдивими та цінними у наслідуванні. З такими текстами заповіді Божі стають зрозумілими й актуальними у житті вихованців, дають ґрунт для роздумів. А логічні умовисновки, які є суттю заповідей для дітей, стають прийнятними і обґрунтованими. Природним виступає бажання дітей наслідувати позитивних героїв, тому виправданими вважаємо контрастність авторських персонажів, навіть важкі сцени – немочі, смерті – є доречними, адже життя людини сповнене не тільки світла, а й випробувань і почасти досить серйозних. Тому не втрачати віри, бути з Богом упродовж життя є важливою суттю аналізованої збірки оповідань К. Селецького.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І.Д. Гідність як духовний геном особистості. *Педагогіка і психологія*. 2009. № 1. С. 76–89.

2. Великий А.Г., ЧСВВ. Нарис історії згромадження СС. Служебниць П.Н.Д.М. Рим : Видавництво Сестер Служебниць, 1968. 767 с.
3. Пузич Л. Отець Кирило Селецький – подарунок Бога для єпархії. *Голос з-над Бугу* : веб-сайт. 2018. URL: <https://golosznadbugu.com/kultura/otets-kyrylo-seletskyj-podarunok-boha-dlya-eparhiji.html>.
4. Сайко О. Отець Кирило Селецький. URL: http://old.ugcc.org.ua/ukr/library/xx_st/seletskyj/
5. Сапеляк А. Отець-прелат Кирило Селецький засновник монаших згромажень. Львів : Галицька видавнича спілка, 2004. 116 с.
6. Селецький К., о. Божі заповіді в оповідках. Львів : Свічадо, 2018. 88 с.

REFERENCES

1. **Bekh, I.D.** (2009). Hidnist yak dukhovnyi henom osobystosti [Dignity as a spiritual genome of personality]. *Pedahohika i psykhohiia – Pedagogy and psychology*, 1, 76–89 [in Ukrainian].
2. **Velykyi, A.H., OSBM.** (1968). *Narys istorii zghromadzhennia SS. Sluzhebnyts P.N.D.M. [An essay on the History of the Congregation of the Sisters Servants of the Blessed Virgin Mary]*. Rym: Sisters Servants Publishing House [in Ukrainian].
3. **Puzych, L.** (2018). Otets Kyrylo Seletskyi – podarunok Boha dlia yeparkhii [Father Kyryl Seletsky – a gift of God for the diocese]. *Holos z-nad Buhu – Voice over the Bug*. Retrieved from <https://golosznadbugu.com/kultura/otets-kyrylo-seletskyj-podarunok-boha-dlya-eparhiji.html> [in Ukrainian].
4. **Saiko, O.** (n.d.). *Otets Kyrylo Seletskyi [Father Kyrylo Seletsky]*. Retrieved from http://old.ugcc.org.ua/ukr/library/xx_st/seletskyj/ [in Ukrainian].
5. **Sapeliak, A.** (2004). *Otets-prelat Kyrylo Seletskyi zasnovnyk monashykh zghromadzen [Father Prelate Kyrylo Seletsky founder of monastic congregations]*. Lviv: Galician Publishing Union [in Ukrainian].
6. **Seletskyi, K., Fr.** (2018). *Bozhi zapovidi v opovidkakh [God's commandments in the stories]*. Lviv: Svichado [in Ukrainian].